

Állásfoglalás kriptoeszköz kereskedéssel kapcsolatos egyes kérdésekben

I. A TÉNYÁLLÁS

A Kérelem szerint a Kérelmező által képviselt Társaság megbízást adna a Társaság többségi tulajdonosa közeli hozzátartozója, mint magánszemély (**Szolgáltató**) részére, hogy a megbízó Társaság javára és kockázatára kriptovalutát vásároljon és megfelelő piaci feltételek beállta esetén adjon el megbízási díj ellenében, amely megbízási díj jutalékként kerülne kikötésre. A Kérelem nem tartalmaz információt a tevékenység rendszerességéről.

II. A JOGKÉRDÉS

A Kérelmező által feltett kérdés arra irányul, hogy – a Társaság által a Szolgáltató részére adott megbízás alapján – a Szolgáltató által történő kriptoeszköz megbízási díj ellenében történő vásárlása és eladása a hatályos jogszabályok szerint engedélyköteles tevékenységnek minősül-e és így szükséges-e a szolgáltatásnyújtáshoz az MNB tevékenységi engedélye.

III. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

Az MNB előzetesen rögzíti, hogy az állásfoglalás kéréssel kapcsolatos elvei alapján „*az MNB kizárólag konkrét jogkérdésben foglal állást, erre irányuló, megalapozott és szakszerű kérelem esetén. (...) E körön túlmenően azonban az MNB-nek nincs hatásköre (...) termékek, üzleti megoldások, folyamatok stb. jogi megfelelőségének előzetes, általános vizsgálatára*”. Az MNB álláspontja a tényállásra vonatkozó jogkérdésre a következő.

Az egységes fogalomhasználat érdekében a kriptovaluta kifejezés helyett az MNB a kriptoeszköz fogalmat alkalmazza. A kriptoeszköz gyűjtőfogalom, amelyet a kriptoeszközök piacairól, valamint az 1093/2010/EU és az 1095/2010/EU rendelet, továbbá a 2013/36/EU és az (EU) 2019/1937 irányelv módosításáról szóló 2023. május 31-i 2023/1114/EU parlamenti és tanácsi rendelet (**MiCA**) 3. cikk 2. pontja határoz meg. Az említett rendelkezés szerint kriptoeszköznek minősül „az érték vagy jogok digitális megjelenítője, amely megosztott főkönyvi technológia vagy hasonló technológia alkalmazásával elektronikusan átruházható és tárolható”.

Az MNB osztja a Kérelmező álláspontját abban, hogy a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (**Hpt.**) 3. § (1) bekezdése értelmében pénzügyi szolgáltatás és kiegészítő pénzügyi szolgáltatás forintban, devizában vagy valutában – azaz *fiat* pénzben – végezhető. A kriptoeszközök döntően nem minősülnek pénznek.¹ Amennyiben a tevékenységet – és nem az ellenszolgáltatást – nem fiat pénzben (ideértve az esetleges digitális jegybankpénzeket is) végzik, úgy az a Hpt. alapján vélhetően nem minősül pénzügyi szolgáltatásnak vagy kiegészítő pénzügyi szolgáltatásnak.

Azonban 2023. június 29. napján hatályba lépett a MiCA, amely egységes fogalmakat és szabályokat alkot a kriptoeszközökre nézve.² A MiCA hatálya kiterjed a természetes és jogi személyekre, valamint egyes egyéb vállalkozásokra, akik vagy amelyek kriptoeszközök kibocsátásában, azokra vonatkozó nyilvános ajánlattételben és kereskedésbe történő bevezetésükben vesznek részt, vagy kriptoeszköz-szolgáltatásokat nyújtanak az Európai Unióban. A MiCA egyes szabályai 2024. június 30-ától, míg teljességében 2024. december 30-ától alkalmazandók.

A MiCA magyarországi végrehajtásának kereteit a kriptoeszközök piacáról szóló 2024. évi VII. törvény (**Kriptotv.**) tartalmazza. A Kriptotv. 21. § (1) bekezdése kiegészítette a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (**MNBtv.**) 39. §-át az új t) ponttal, amely szerint, ha törvény eltérően nem rendelkezik, az MNB ellátja a Kriptotv. hatálya alá tartozó szervezetek, személyek és tevékenységek felügyeletét. Az érintett jogszabályhely (2) bekezdése pedig 2024. június 30-ától új (41) bekezdéssel egészítette ki az MNBtv. 40. §-át, amely szerint „*[a]z MNB a 39. § (1) bekezdés t) pontjában meghatározott feladatai során ellátja a kriptoeszközök piacairól, valamint az 1093/2010/EU és az*

¹ Az MNB tudomással bír arról, hogy El Salvador 2021. szeptember 7. napján törvényes fizetőeszközként ismerte el a Bitcoinot. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy a Bitcoin El salvadori fiat pénz lenne, hiszen azt nem egy központi bank bocsátja ki és nemzetközileg nem elfogadott hivatalos fizetőeszközként. E körben az MNB arra is utal, hogy a MiCA 3. cikk (1) bekezdése alapján a rendelet alkalmazásában hivatalos pénznem „*egy ország központi bank vagy más monetáris hatóság által kibocsátott hivatalos pénzneme*”.

² A MiCA alkalmazása során az MNB figyelembe vette annak angol nyelvű szövegváltozatát is.

1095/2010/EU rendelet, továbbá a 2013/36/EU és az (EU) 2019/1937 irányelv módosításáról szóló 2023. május 31-i (EU) 2023/1114 európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtását”.

A kriptoeszköz-szolgáltatások kapcsán érdemes a MiCA 60. cikk (3) bekezdésében szereplő ún. egyenértékűség klauzulát kiemelni. Az érintett rendelkezés szerint „e bekezdés alkalmazásában:

- a) a kriptoeszközök ügyfelek számára történő letétkezelése és nyilvántartása egyenértékűnek tekintendő a 2014/65/EU irányelv I. melléklete B. szakaszának (1) pontjában említett kiegészítő szolgáltatással;
- b) a kriptoeszköz-kereskedési platform működtetése egyenértékűnek tekintendő a 2014/65/EU irányelv I. melléklete A. szakaszának (8), illetve (9) pontjában említett multilaterális kereskedési rendszerek és szervezett kereskedési rendszerek működtetésével;
- c) a kriptoeszközök pénzre és egyéb kriptoeszközökre történő átváltása egyenértékűnek tekintendő a 2014/65/EU irányelv I. melléklete A. szakaszának (3) pontjában említett saját számlás kereskedéssel;
- d) a kriptoeszközökre vonatkozó megbízások ügyfelek nevében történő végrehajtása egyenértékűnek tekintendő a 2014/65/EU irányelv I. melléklete A. szakaszának (2) pontjában említett, ügyfél nevében történő megbízás-végrehajtással;
- e) a kriptoeszközök elhelyezése egyenértékűnek tekintendő a 2014/65/EU irányelv I. melléklete A. szakaszának (6), illetve (7) pontjában említett pénzügyi eszközök jegyzési garanciavállalásával vagy elhelyezésével az eszköz vételére irányuló kötelezettségvállalással, és a pénzügyi eszközök elhelyezésével az eszköz vételére irányuló kötelezettségvállalás nélkül;
- f) a kriptoeszközökre vonatkozó megbízások harmadik személy nevében történő fogadása és továbbítása egyenértékűnek tekintendő a 2014/65/EU irányelv I. melléklete A. szakaszának (1) pontjában említett, egy vagy több pénzügyi eszközzel kapcsolatos megbízás fogadásával és továbbításával;
- g) a kriptoeszközökre vonatkozó tanácsadás egyenértékűnek tekintendő a 2014/65/EU irányelv I. melléklete A. szakaszának (5) pontjában említett befektetési tanácsadással;
- h) a kriptoeszközök portfóliókezelése egyenértékűnek tekintendő a 2014/65/EU irányelv I. melléklete A. szakaszának (4) pontjában említett portfóliókezeléssel”.

A fentiek alapján a MiCA 60. cikk (3) bekezdésében a kriptoeszköz-szolgáltatások egy kivétellel megfeleltetésre kerültek a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról szóló 2014. május 15-i 2014/65 (EU) parlamenti és tanácsi irányelv (**MiFID II**) 1. mellékletében szereplő befektetési szolgáltatásoknak és kiegészítő szolgáltatásoknak. Ezért végső soron a megfelelő befektetési szolgáltatásokra vonatkozó európai és magyar gyakorlat is felhasználható kiegészítő jelleggel az egyes minősítések során.

A tényállás szerinti tevékenység a MiCA 3. cikk (1) bekezdés 25. pontja alapján kriptoeszközök portfóliókezelésének minősülhet tekintettel arra, hogy a kriptoeszközök portfóliókezelése az „*ügyfelek által adott megbízásoknak megfelelően portfólió kezelése ügyfelenkénti mérlegelés alapján, amennyiben az ilyen portfóliók tartalmazzak egy vagy több kriptoeszközt.*” A Kérelem szerint a Szolgáltató a Társaság pénzeszközeiből előre meghatározott piaci feltételek bekövetkezése esetén kriptoeszközöket vesz, ad el (véltetően *shortolást* is ideértve). Az így megszerzett kriptoeszközökből eredő nyereséget és veszteséget, azaz a kockázatot és a hozamot a Társaság viseli közvetlenül. Tehát ebben az esetben a Szolgáltató abban állapodik meg a Társasággal, hogy a számára átadott eszközöket kezeli, a Társaság egyedi megbízása nélkül kriptoeszközökre ügyleteket köt azzal, hogy ezen ügyletkötésekből származó nyereség vagy veszteség a Társaságot illeti. A szolgáltatásnyújtás során a Szolgáltató és az ügyfél meghatározza azokat a befektetési elveket (befektetési politika), amelyek mentén a Szolgáltató kriptoeszköz tranzakciókat eszközölhet.

A tényállásban rögzített tevékenységgel kapcsolatban felmerülhet továbbá, hogy az a MiCA 3. cikk (1) bekezdés 21. pontja szerinti kriptoeszközökre vonatkozó megbízások ügyfelek nevében történő végrehajtása tevékenységnek vagy a MiCA 3. cikk (1) bekezdés 23. pontja szerinti kriptoeszközökre vonatkozó megbízások ügyfelek nevében történő fogadása és továbbítása tevékenységnek minősülhet. Az előbbi tevékenység „*egy vagy több kriptoeszköz ügyfelek nevében történő vételére vagy eladására, illetve egy vagy több kriptoeszköz ügyfelek nevében történő jegyzésére vonatkozó megállapodások megkötése, beleértve a kriptoeszközöknek a nyilvános ajánlattétel vagy a kereskedésbe történő bevezetés pillanatában történő értékesítésére vonatkozó szerződések megkötését*”; míg utóbbi „*egy vagy több kriptoeszköz vételére vagy eladására, vagy egy vagy több kriptoeszköz jegyzésére vonatkozó megbízás fogadása valamely személytől, továbbá e megbízás végrehajtás céljából harmadik félnek történő továbbítása*”. A MiFID II rezsimit Magyarországon átültető, a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk

végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvényhez (Bszt.) kapcsolódó Kommentárt³ alapul véve elmondható, hogy megbízás végrehajtása esetén a kriptoeszköz-szolgáltató maga hajtja végre a megbízást és számol el az ügyféllel. Az ilyen ügyletek jellemzően a kereskedési platformokon végzett ügyletek, ahol a kriptoeszköz-szolgáltató tagsággal és kereskedési jogosultsággal rendelkezik. Az MNB megjegyzi, hogy szemben a tőkepiaci gyakorlatokkal, a kriptoeszköz-kereskedési platformokon jellemzően bármely – elsősorban pénzmossás megelőzési szabályoknak megfelelő – természetes és jogi személy kereskedési jogosultsággal rendelkezik.

Az MNB álláspontja – mivel a tényállásban egyedi megbízásra való hivatkozás nincs – a tevékenység vélhetően kriptoeszközök portfóliókezelésének minősülhet.

A MiCA 3. cikk (1) bekezdés 16. i) pont alapján a kriptoeszközök portfóliókezelése kriptoeszköz-szolgáltatás. A MiCA 59. cikk (1) bekezdése szerint „*az Unión belül senki nem nyújthat kriptoeszköz-szolgáltatásokat, kivéve, ha az adott személy:*

a) a 63. cikkkel összhangban kriptoeszköz-szolgáltatóként engedélyezett jogi személy vagy egyéb vállalkozás; vagy
b) hitelintézet, központi értéktár, befektetési vállalkozás, piacműködtető, elektronikuspénz-kibocsátó intézmény, ÁÉKBV alapkezelő társaság vagy alternatívbefektetésialap-kezelő, amely a 60. cikk alapján kriptoeszköz-szolgáltatásokat nyújthat”.

A tényállás szerinti tevékenység a MiCA 3. cikke és az V. cím szerinti rendelkezéseire figyelemmel 2024. december 30-tól engedélykötelesnek minősül, amelyet a MiCA 59-62. cikke szerint az MNB által kiadott engedéllyel rendelkező kriptoeszköz szolgáltató végezhet majd.

Az MNB megjegyzi, hogy a MiCA 59. cikke – szemben a MiFID II 5. cikkével – nem írja elő a foglalkozása vagy üzleti tevékenysége körében szakmai alapon való eljárást (*rendszerességet*) mint tényállási elemet, az engedély szükségességéhez. A kriptoeszköz-szolgáltató MiCA 3. cikk (1) bekezdés 15. pontjában szereplő definíciója ezt a feltételt viszont már tartalmazza („15. „*kriptoeszköz-szolgáltató*”: *olyan jogi személy vagy más vállalkozás, aki vagy amely foglalkozása vagy üzleti tevékenysége körében szakmai alapon egy vagy több kriptoeszköz-szolgáltatást nyújt ügyfelek részére, és aki vagy amely az 59. cikkkel összhangban kriptoeszköz-szolgáltatásokat nyújthat*”). Ezt az értelmezést erősíti a MiCA 21. preambulumbekkezdése is, amely szerint »[m]inden olyan személy, aki szakmai alapon e rendelet szerint kriptoeszköz-szolgáltatást nyújt, „*kriptoeszköz-szolgáltatónak*” tekintendő«. Így az engedély akkor szükséges, amennyiben a foglalkozása vagy üzleti tevékenysége körében szakmai alapon kíván egy személy kriptoeszköz-szolgáltatást végezni.

A foglalkozása vagy üzleti tevékenysége körében szakmai alapon végzendő kriptoeszköz-szolgáltatás a MiCA 59. cikke értelmében pedig a fentiek szerint az ott meghatározott engedély birtokában nyújtható, feltéve, hogy nem alkalmazható rá a MiCA 2. cikk (2) bekezdésében foglalt egy vagy több mentesség (MiCA hatálya alá nem tartozó személyek vagy szervezetek).

Az MNB felhívja a figyelmet arra is, hogy a MiCA-hoz kapcsolódó részletszabályok, végrehajtás-technikai standardtervezetek kidolgozása jelenleg még folyamatban van, erre figyelemmel az MNB javasolja, hogy a Kérelmező kövesse nyomon az uniós jogalkotási folyamatot, a szabályozástechnikai standardok elfogadását, illetve adott esetben az uniós jogalkalmazást segítő uniós jogértelmezéseket is.

2024. augusztus 7.

³ Dakó Gábor / Farkas Yvette / Forrai Mihály / Gellén Klára / Pettkó-Szandtner Judit / Seregdi László / Sudár Gábor: Nagykomentár a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvényhez